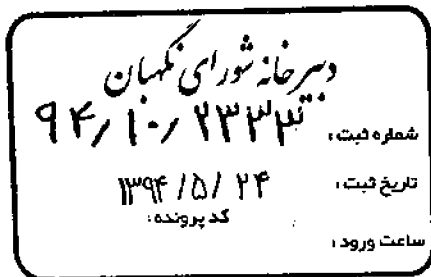

شماره: ۵۵۹/۳۵۶۰۳

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۲۴

پست: _____

حضرت آیت الله احمد جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

در اجرای اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی

ایران لایحه موافقتنامه همکاری درخصوص آب و هواشناسی دریای خزر که به مجلس

شورای اسلامی تقدیم گردیده بود و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ

۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس با اصلاحاتی به تصویب رسیده است، به پیوست ارسال

می گردد.

علی لاریجانی

لایحه موافقتنامه همکاری در خصوص آب و هواشناسی دریای خزر

ماده واحده- موافقتنامه همکاری در خصوص آب و هواشناسی دریای خزر مشتمل بر چهارده ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه تسلیم اسناد آن داده می‌شود.

تبصره- در اجرای مواد (۸)، (۹)، (۱۰) و (۱۴) این موافقتنامه رعایت اصول یکصدوسی و نهم (۱۳۹) و هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه همکاری در خصوص آب و هواشناسی دریای خزر

دولتهای جمهوری آذربایجان، جمهوری اسلامی ایران، جمهوری قزاقستان، فدراسیون روسیه و ترکمنستان که از این پس «طرفها» خوانده می‌شوند؛ نظر به تمایل برای توسعه همه جانبه روابط دوستانه و حسن همجواری؛ با توجه به منحصر به فرد بودن طبیعت دریای خزر، منابع طبیعی قابل توجه و امکانات بالقوه اقتصادی و استفاده بهینه از آن که از اهمیت فوق العاده‌ای برای توسعه پایدار طرفها برخوردار است؛

با در نظر گرفتن شرایط خاص آب و هواشناسی دریای خزر که ناشی از نوسانات دوره‌ای سطح آب دریای خزر می‌باشد و همچنین افزایش فعالیت‌های اقتصادی در حوزه آن که نیاز به تلاشهای مضاعف سازمان‌های ملی آب و هواشناسی طرفها (از این پس «سازمان‌ها» نامیده می‌شوند) به منظور تأمین نیازهای روزافزون فعالیت آب و هواشناسی و پشتیبانی از آن؛

با ابراز نگرانی از آثار جهانی و منطقه‌ای تغییرات احتمالی آب و هوا که می‌تواند موجب تأثیرات منفی در وضعیت دریای خزر شود؛

با توجه به اهمیت کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر (کنوانسیون تهران) به عنوان یکی از سازوکارهای توسعه همکاری‌های منطقه‌ای بین طرفها؛

با تأکید بر ضرورت ایجاد و توسعه سامانه منطقه‌ای برای دستیابی به اطلاعات آب و هواشناسی در دریای خزر و تبادل آن به منظور تسهیل در حل مشکلات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی در منطقه؛

با ابراز اراده برای انسجام تلاش‌ها و سازماندهی همکاری نزدیک طرفها در زمینه آب و هواشناسی دریای خزر؛
با توجه به تجارب همکاری بین‌المللی در زمینه آب و هواشناسی به‌دست آمده در سایر پهنه‌های آبی، از جمله همکاری فراهم‌شده توسط سازمان جهانی هواشناسی و کمیسیون بین‌دولتی اقیانوس‌شناسی یونسکو؛
در موارد زیر توافق نمودند:

ماده ۱- از نظر این موافقتنامه، اصطلاحات زیر به‌کار می‌روند:

«وضعیت دریای خزر»: مجموعه‌ای از ویژگی‌های آب و هواشناسی (هواشناسی، اقیانوس‌شناسی و آب‌شناسی) در توصیف پدیده‌ها و فرآیندهای فیزیکی که در دریای خزر و در دهانه‌های رودخانه‌های ورودی به دریای خزر در مقیاس‌های زمانی از چند ساعت تا چند دهه رخ می‌دهد؛

«دیده‌بانی‌های وضعیت دریای خزر»: اندازه‌گیری‌ها و دیده‌بانی‌های بصری از مجموعه ویژگی‌های آب و هواشناسی در توصیف پدیده‌ها و فرآیندهای فیزیکی که در دریای خزر و در دهانه‌های رودخانه‌های ورودی به دریای خزر رخ می‌دهد؛

«شبکه دیده‌بانی»: سامانه‌ای متشکل از واحدهای دریایی ثابت و سیار (شناور) جهت دیده‌بانی‌های وضعیت دریای خزر؛

«اطلاعات در مورد وضعیت دریای خزر»: داده‌های واقعی (به‌طور مستقیم در لحظه معین زمانی مشاهده می‌شود) و تفصیلی (رژیمی و اقلیمی) از دیده‌بانی‌ها و پیش‌بینی‌های وضعیت دریای خزر؛

«دستیابی به اطلاعات وضعیت دریای خزر»: فعالیت در زمینه دیده‌بانی وضعیت دریای خزر، جمع‌آوری و پردازش داده‌های دیده‌بانی به منظور دستیابی به داده‌های تفصیلی (رژیمی و اقلیمی) و پیش‌بینی‌های وضعیت دریای خزر؛

«سامانه منطقه‌ای برای کسب و تبادل اطلاعات وضعیت دریای خزر»: ترکیبی از شبکه‌ها و امکانات دیده‌بانی، پردازش و پخش اطلاعات وضعیت دریای خزر متعلق به کشور طرفها.

ماده ۲- اهداف این موافقتنامه، ایجاد و توسعه سامانه یکپارچه منطقه‌ای برای دستیابی به اطلاعات وضعیت دریای خزر و تبادل آن به منظور تأمین ایمنی حیات و توسعه پایدار فعالیت‌های اقتصادی در دریا می‌باشد.

ماده ۳- طرفها برای نیل به اهداف این موافقتنامه، موارد زیر را انجام خواهند داد:

حصول اطمینان از کارکرد و توسعه شبکه‌های دیده‌بانی ملی از جمله ایستگاهها و پایگاههای مستقر در سواحل، جزایر و دهانه رودخانه‌ها، در صورت لزوم احداث ایستگاهها و یا پایگاههای جدید؛

اعمال استانداردهای بین‌المللی شناخته‌شده سازمان جهانی هواشناسی/ کمیسیون بین‌دولتی اقیانوس‌شناسی و سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) برای روشهای دیده‌بانی ویژگی‌های آب و هواشناسی، توافق در خصوص سامانه‌های مرجع، انتخاب معیارها و مقرر نمودن دیگر قواعد پایه، هماهنگ کردن دستورالعمل‌های ملی برای عملیات آب و هواشناسی در ایستگاهها و پایگاههای دریایی و ساحلی؛

ایجاد الزامات یکپارچه برای سامانه‌های ملی در زمینه جمع‌آوری، ذخیره‌سازی و پخش اطلاعات مربوط به وضعیت دریای خزر؛

تهیه اطلاعات مرجع حاوی داده‌های تفصیلی (رژیمی و اقلیمی) در مورد وضعیت دریای خزر؛

طراحی و گردآوری پایگاه داده‌های دیده‌بانی ویژگی‌های مربوط به وضعیت دریای خزر؛

تعیین اصول اولیه سامانه مشترک اطلاعات زمینی که نشان‌دهنده اطلاعات وضعیت دریای خزر باشد؛

ارتقای روشهای پیش‌بینی وضعیت دریای خزر از جمله پیش‌بینی‌های نوسانات سطح آب دریای خزر با فاصله زمانی متفاوت؛

ارتقای روشهای ارزیابی و تجزیه و تحلیل جامع اجزای تشکیل‌دهنده تراز آب دریای خزر از جمله شارها در لایه‌های مرزی جو و دریا؛

هماهنگی میان طرفها در خصوص اقدامات لازم جهت آموزش و دانش‌افزایی کارکنان در زمینه آب و هواشناسی دریای خزر.

ماده ۴- فعالیت‌های طرفها در نیل به اهداف و اجرای مفاد این موافقتنامه، با تأسیس کارگروه هماهنگی آب و هواشناسی دریای خزر (که از این پس «کارگروه» نامیده می‌شود) هماهنگ می‌گردد.
کارگروه موظف است:

الف- برنامه منسجم بین دولتی در زمینه آب و هواشناسی دریای خزر را که از این پس برنامه نامیده می‌شود، تدوین و تصویب نماید؛
ب- تلاشهای طرفها را در اجرای این موافقتنامه و برنامه، هماهنگ و یکپارچه نماید؛

پ- در زمینه فعالیت‌های خود به طرفها اطلاع رسانی نماید؛
ت- توصیه‌هایی را درخصوص اقدامات مورد نیاز برای نیل به اهداف این موافقتنامه جهت بررسی به طرفها ارائه نماید؛

ث- همکاری بین سازمان‌های طرفها و شرکتی که در دریای خزر فعالیت می‌کنند و همچنین با سازمان‌ها و برنامه‌های بین‌المللی غلامند به اجرای برنامه در نیل به اهداف این موافقتنامه را ترغیب نماید؛

ج- دیگر موارد مربوط به اجرای مفاد این موافقتنامه را بررسی نماید؛
چ- بر اجرای این موافقتنامه به صورت مستمر نظارت نماید.

ماده ۵- هر طرف یک نماینده (از کارکنان سازمان طرفها) را به کارگروه معرفی می‌کند. کارشناسان و مشاوران می‌توانند نماینده هر طرف را در جلسات کارگروه همراهی کنند. تصمیمات کارگروه به اتفاق آراء اتخاذ می‌شود.
رئیس و معاون کارگروه برای یک دوره دو ساله به صورت چرخشی براساس ترتیب حروف الفبای انگلیسی نام کشور طرفها منصوب می‌شوند.
میزبانی جلسات کارگروه همه ساله در قلمرو یکی از طرفها طبق ترتیب حروف الفبای انگلیسی برگزار می‌شود. جلسات فوق‌العاده می‌تواند بنا به درخواست یکی از اعضای کارگروه که مورد پذیرش بقیه اعضا قرار گیرد، برگزار گردد.

کارگروه برای انجام وظایف خود، آیین کار و مقررات مالی را تصویب می‌کند که با قوانین داخلی طرفها در تناقض نخواهد بود.

زبانهای رسمی کارگروه، زبانهای رسمی کشور طرفها و همچنین زبان انگلیسی است. زبانهای کاری کارگروه، روسی و انگلیسی خواهد بود.

وظایف دبیرخانه کارگروه توسط سازمان‌های طرفی اجراء می‌شود که نماینده آن رئیس کارگروه است.

ماده ۶- هر طرف هزینه‌های مربوط به مشارکت خود در اجرای این موافقتنامه و برنامه را عهده‌دار می‌شود. منابع مالی اضافی اختصاص یافته توسط

سازمان‌ها و شرکت‌های بین‌المللی ذی‌نفع، براساس موافقتنامه‌های خاص، مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

ماده ۷- حفظ و انتقال حقوق مالکیت معنوی مربوط به نتایج کار مشترک به دست آمده در چهارچوب همکاری‌های طرفها بر اساس این موافقتنامه، طبق قوانین طرفها و تعهدات آنها به موجب معاهدات بین‌المللی حاکم در خصوص مالکیت معنوی تضمین می‌شود.

ماده ۸- اختلاف‌های بین طرفها درخصوص تفسیر و اجرای مفاد این موافقتنامه، از طریق مذاکره و مشورت حل و فصل می‌گردد.

ماده ۹- هیچ یک از مفاد این موافقتنامه به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که پیش دآوری نسبت به نتایج مذاکرات مربوط به وضعیت حقوقی دریای خزر تلقی شود.

ماده ۱۰- هر طرف می‌تواند اصلاحاتی را در مورد این موافقتنامه پیشنهاد نماید. چنین اصلاحاتی با تصمیم طرفها به اتفاق آراء تصویب می‌شود. اصلاحات این موافقتنامه طبق ماده (۱۴) این موافقتنامه، لازم‌الاجراء می‌شود.

ماده ۱۱- هیچ‌گونه قید تحدید تعهدی برای این موافقتنامه در نظر گرفته نخواهد شد.

ماده ۱۲- جمهوری اسلامی ایران، امین اسناد این موافقتنامه می‌باشد. امین اسناد، تاریخ لازم‌الاجراء شدن این موافقتنامه و همچنین دریافت اطلاعاتی کتبی طرفهای مربوط درخصوص تکمیل تشریفات داخلی مقرر برای لازم‌الاجراء شدن آن را به طرفها اطلاع می‌دهد.

ماده ۱۳- این موافقتنامه در یک نسخه اصلی تنظیم و نزد امین اسناد تودیع خواهد شد. متون موافقتنامه به زبانهای آذربایجانی، فارسی، قزاقی،

روسی، ترکمنی و انگلیسی از اعتبار یکسان برخوردارند. در صورت بروز اختلاف، طرفها به متن انگلیسی رجوع خواهند کرد.

ماده ۱۴- این موافقتنامه نود روز پس از تاریخ دریافت آخرین اطلاعیه کتبی توسط امین اسناد از طریق مجاری دیپلماتیک درخصوص طی تشریفات داخلی مورد نیاز طرفها برای لازم الاجراء شدن آن، لازم الاجراء خواهد شد. هر یک از طرفها می توانند با اعلام کتبی به امین اسناد، از عضویت در این موافقتنامه خارج شود. این موافقتنامه برای آن طرف، تا انقضای دوازده ماه پس از تاریخ دریافت اطلاعیه مزبور توسط امین اسناد کماکان لازم الاجراء می باشد. این موافقتنامه در شهر آستراخان در تاریخ ۷ مهر ماه ۱۳۹۳ شمسی برابر با ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۴ میلادی امضاء گردید.

از طرف دولت جمهوری آذربایجان
از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران
از طرف دولت جمهوری قزاقستان
از طرف فدراسیون روسیه
از طرف دولت ترکمنستان

لایحه فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره، منضم به متن موافقتنامه شامل مقدمه و چهارده ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم مردادماه یکهزار و سیصد و نودوچهار مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. / ب

علی لاریجانی

۵۵۹
۳۵۶.۳

AGREEMENT
ON COOPERATION IN THE FIELD OF HYDROMETEOROLOGY
OF THE CASPIAN SEA

The Governments of the Republic of Azerbaijan, the Islamic Republic of Iran, the Republic of Kazakhstan, the Russian Federation and Turkmenistan hereinafter referred to as the Parties,

Guided by the desire to comprehensively develop friendly good-neighbourly relations;

Noting the uniqueness of the Caspian Sea environment, its considerable natural resources and economic potential, the rational use of which is of extreme importance for sustainable development of the States of the Parties;

Taking into consideration the specific hydrometeorological conditions of the Caspian Sea resulting from its periodic level fluctuations, as well as increased economic activities in its basin, which require additional efforts from the National Meteorological and Hydrological Services (hereinafter NMHS) of the Parties to meet the growing demand for hydrometeorological support of these activities;

Expressing concern about global and regional aspects of possible climate change that may produce a detrimental effect on the hydrometeorological regime of the Caspian Sea;

Noting the significance of the Framework Convention for the Protection of the Marine Environment of the Caspian Sea (Tehran Convention) as a mechanism for regional cooperation among the States of the Parties;

Emphasizing the need to establish and develop a regional system for obtaining and exchanging hydrometeorological information on the state of the Caspian Sea to facilitate solving ecological, economic and social problems in the region;

Expressing determination to unite efforts and organize a close cooperation of the Parties in the field of hydrometeorology of the Caspian Sea;

دفتر هیئت دولت

Considering the experience of international cooperation in the field of hydrometeorology obtained in other aquatic areas, including cooperation facilitated by the World Meteorological Organization (WMO) and Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC) of UNESCO,

Have agreed on the following:

Article 1

For the purposes of the present Agreement, the following terms shall be used:

“State of the Caspian Sea” - a set of hydrometeorological (meteorological, oceanographic and hydrological) parameters describing physical phenomena and processes occurring in the Caspian Sea and in the mouths of the rivers inflowing the Caspian Sea on the time scales from several hours to several decades;

“Observations of the state of the Caspian Sea” - measurements and visual observations of the set of hydrometeorological parameters describing physical phenomena and processes occurring in the Caspian Sea and in the mouths of the rivers inflowing the Caspian Sea;

“Observation network” - a system of stationary and mobile (floating) marine sites to observe the state of the Caspian Sea;

“Information on the state of the Caspian Sea” - actual (directly observed at a given moment) and summarized (regime and climatic) observation data on and predictions of the state of the Caspian Sea;

“Acquisition of information on the state of the Caspian Sea” - activity to observe the state of the Caspian Sea and to collect and process observation data with a view to acquiring summarized (regime and climatic) data on and predictions of the state of the Caspian Sea;

“Regional system for obtaining and exchanging information on the state of the Caspian Sea” - a combination of observation networks and facilities for observing, processing and disseminating information on the state of the Caspian Sea, belonging to the States of the Parties.

دفتر هیئت دولت

Article 2

The objectives of the present Agreement are to establish and develop an integrated regional system for obtaining and exchanging information on the state of the Caspian Sea in order to ensure security of livelihoods and sustainable development of economic activities in the Sea.

Article 3

To achieve the objectives of the present Agreement, the Parties shall:

Ensure functioning and development of national observation networks, including coastal, island and river mouth stations and posts, establish, if necessary, new stations and/or posts;

Apply internationally recognized WMO/IOC of UNESCO standards regarding methods of observations of hydrometeorological parameters, agree upon reference systems, select benchmarks and establish other basic rules, harmonize national manuals on hydrometeorological works at marine and coastal stations and posts;

Establish unified requirements to the national systems for collection, storing and dissemination of the information on the state of the Caspian Sea;

Prepare reference materials containing summarized (regime and climatic) data on the state of the Caspian Sea;

Design and compile observation databases on parameters related to the state of the Caspian Sea;

Work out the basics of a common geo-information system depicting information on the state of the Caspian Sea;

Improve methods for predicting the state of the Caspian Sea, including its level fluctuations, with varying lead time;

Improve methods for assessment and comprehensive analysis of the Caspian Sea water balance components, including fluxes in the atmospheric and marine boundary layers;

Coordinate among themselves measures to train and upgrade personnel in the field of hydrometeorology of the Caspian Sea.

دفتر هیئت دولت

Article 4

Activities of the Parties to achieve the objectives and to implement provisions of the present Agreement shall be coordinated by the Coordination Committee on Hydrometeorology of the Caspian Sea, hereinafter the Committee, to be established.

The Committee shall:

- a) develop and adopt an Intergovernmental Integrated Programme on Hydrometeorology of the Caspian Sea, hereinafter referred to as the Programme;
- b) coordinate and unite the Parties' efforts to implement the present Agreement and the Programme;
- c) inform the Parties of its activities;
- d) submit recommendations on measures required to achieve the objectives of the present Agreement for consideration of the Parties;
- e) promote cooperation between the NMHS of the Parties and the companies operating in the Caspian Sea, as well as international organizations and programmes interested in the implementation of the Programme and in achieving objectives of the present Agreement;
- f) consider other issues related to the implementation of provisions of the present Agreement;
- g) keep under review the implementation of the present Agreement on a continuous basis.

Article 5

Each Party shall designate one representative to the Committee (from among the staff of NMHSs of the Parties). The Representative of a Party may be accompanied by experts and advisers at sessions of the Committee.

Decisions of the Committee shall be adopted unanimously.

The Chairman and Vice-Chairman of the Committee shall be appointed for a period of two years on a rotation basis in the English alphabetical order of the names of the States of the Parties.

دفتر هیئت دولت

Sessions of the Committee shall be held annually in the territory of one of the States of the Parties in the English alphabetical order of the names of the States of the Parties. Extraordinary sessions may be convened at the request of one of the members of the Committee supported by the rest of its members.

To perform its functions, the Committee shall adopt its own rules of procedure and financial rules not contradicting the legislation of the States of the Parties.

The official languages of the States of the Parties, as well as the English language shall be the official languages of the Committee. Russian and English shall be the working languages of the Committee.

The functions of the Secretariat of the Committee shall be performed by the NMHS of the Party whose representative is the Chairman of the Committee.

Article 6

Expenditures related to a Party's participation in the implementation of the present Agreement and the Programme shall be borne by the Party itself, with the use of additional funds provided by interested international organizations and companies on the basis of special agreements.

Article 7

Protection and allocation of intellectual property rights to the results of joint works, achieved in the framework of the Parties' cooperation on the basis of the present Agreement shall be ensured in accordance with the legislation of the States of the Parties and their obligations under applicable international treaties on intellectual property.

Article 8

Disputes between the Parties regarding the interpretation and application of the provisions of the present Agreement shall be settled through negotiations and consultations.

دفتر هیئت دولت

Article 9

None of the provisions of the present Agreement shall be interpreted as to prejudice the outcome of the negotiations on the legal status of the Caspian Sea.

Article 10

Any Party may propose amendments to the present Agreement. Such amendments shall be adopted by unanimous decision of the Parties. Amendments to the present Agreement shall enter into force according to Article 14 of the present Agreement.

Article 11

No reservations shall be made to the present Agreement.

Article 12

The Islamic Republic of Iran shall be the Depository of the present Agreement.

The Depository shall notify the Parties of the date of the entry into force of the present Agreement, as well as of the receipt of written notices from the relevant Parties of the completion of internal procedures required for its entry into force.

Article 13

The present Agreement is done in one original copy which shall be deposited with the Depository. The texts of the Agreement in the Azerbaijani, Farsi, Kazakh, Russian, Turkmen and English languages shall be equally authentic. In case of disagreement, the Parties shall refer to the English text.

دفتر هیئت دولت

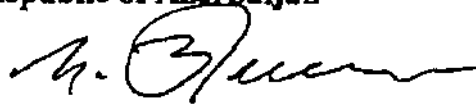
Article 14

The present Agreement shall enter into force on the ninetieth day from the date of the receipt by the Depository, via diplomatic channels, of the last written notification of the completion by the Parties of internal procedures required for its entry into force.

Each of the Parties may withdraw from the present Agreement by notifying the Depository thereof. The present Agreement shall remain in force for that Party for 12 months from the date of receipt by the Depository of such a notification.

Done in the city of Astrakhan on 29 September 2014.

For the Government of the Republic of Azerbaijan

For the Government of the Islamic Republic of Iran

For the Government of the Republic of Kazakhstan

For the Government of the Russian Federation

For the Government of Turkmenistan

دفتر هیئت دولت

**Каспий теңізінің гидрометеорологиясы саласындағы
ынтымақтастық туралы
КЕЛІСІМ**

Бұдан әрі Тараптар деп аталатын Әзербайжан Республикасы, Иран Ислам Республикасы, Қазақстан Республикасы, Ресей Федерациясы, Түрікменстан үкіметтері,

тату көршілік қарым-қатынастарды жан-жақты дамытуға деген ұмтылысқа сүйене отырып;

Каспий теңізі табиғи кешенінің бірегейлігін, ұтымды пайдаланылуы Тараптар мемлекеттерінің орнықты дамуы үшін айрықша маңызды мәні бар оның елеулі табиғи-ресурстық және экономикалық әлеуетін атап өте отырып;

Каспий теңізі деңгейінің мезгіл-мезгіл ауытқуынан туындайтын ерекше гидрометеорологиялық жағдайын, сондай-ақ оның алабындағы осы қызметті гидрометеорологиялық қамтамасыз етудегі артып келе жатқан қажеттіліктерді қамтамасыз ету үшін Тараптардың ұлттық метеорологиялық және гидрологиялық қызметтерінен (бұдан әрі – ҰМГК) қосымша күш-жігерді талап ететін шаруашылық қызметтің жаңадандырылуын назарға ала отырып;

Каспий теңізінің жай-күйіне теріс әсер етуі мүмкін климаттың жаһандық және өңірлік ықтимал өзгерістеріне байланысты алаңдаушылық білдіре отырып;

Тараптар мемлекеттерінің арасындағы ынтымақтастықты дамыту тетіктерінің бірі ретінде Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияның (Тегеран Конвенциясы) маңыздылығын атап өте отырып;

осы өңірдегі экологиялық, экономикалық және әлеуметтік проблемаларды шешуді қамтамасыз ету үшін Каспий теңізінің жай-күйі туралы гидрометеорологиялық ақпарат алу мен алмасудың өңірлік жүйесін құру және дамыту қажеттілігін атап көрсете отырып;

دفتر هیئت دولت

Тараптардың Каспий теңізінің гидрометеорологиясы саласындағы күш-жігерін біріктіруге және тығыз ынтымақтастық ұйымдастыруға деген берік шешімін білдіре отырып;

Дүниежүзілік Метеорологиялық Ұйымның (ДМУ) және ЮНЕСКО Үкіметаралық Мұхиттану Комиссиясының (ҮМК) қолдауымен жүзеге асырылатын тәжірибені қоса алғанда, басқа да су кеңістіктеріндегі гидрометеорология саласындағы халықаралық ынтымақтастық тәжірибесін назарға ала отырып,

төмендегілер туралы келісті:

1-бап

Осы Келісімнің мақсаттары үшін мынадай терминдер қолданылады:

«Каспий теңізінің жай-күйі» – бірнеше сағаттан бірнеше он жылдыққа дейінгі уақыт көлемінің ауқымындағы Каспий теңізі мен оған құятын өзендердің сағаларында болатын физикалық құбылыстар мен процестерді сипаттайтын гидрометеорологиялық (метеорологиялық, мұхиттану және гидрологиялық) параметрлер кешені;

«Каспий теңізінің жай-күйін бақылау» – Каспий теңізі мен оған құятын өзендердің сағаларында болатын физикалық құбылыстар мен процестерді сипаттайтын гидрометеорологиялық параметрлер кешенін өлшеу және көзбен шолып бақылау;

«бақылау желісі» – Каспий теңізі жай-күйін бақылаудың стационарлық және жылжымалы (қалқымалы) теңіз пункттерінің жүйесі;

«Каспий теңізінің жай-күйі туралы ақпарат» – Каспий теңізінің жай-күйін бақылаудың нақты (уақыттың белгілі бір кезінде тікелей өлшенген) және жалпыланған (режимдік-климаттық) деректері және болжамдары;

دفتر هیئت دولت

«Каспий теңізінің жай-күйі туралы ақпарат алу» – Каспий теңізінің жай-күйінің жалпыланған (режимдік-климаттық) деректерін және болжамдарын алу мақсатында Каспий теңізінің жай-күйін бақылау, бақылау деректерін жинау және өңдеу жөніндегі қызмет;

«Каспий теңізінің жай-күйі туралы ақпаратты алу мен алмасудың өңірлік жүйесі» – Тараптар мемлекеттеріне тиесілі Каспий теңізінің жай-күйі туралы бақылау желілерінің және ақпаратты бақылау, өңдеу мен тарату техникалық құралдарының жиынтығы.

2-бап

Осы Келісімнің мақсаттары теңіздегі тіршілік әрекеті қауіпсіздігін және экономикалық қызметті орнықты дамытуды қамтамасыз ету мүдделерінде Каспий теңізінің жай-күйі туралы ақпарат алу мен алмасудың кешенді өңірлік жүйесін құру және дамыту болып табылады.

3-бап

Осы Келісімнің мақсаттарына қол жеткізу мүдделерінде Тараптар: жағалаулардағы, аралдардағы және сағалардағы станциялар мен бекеттерді қамтитын ұлттық бақылау желілерінің жұмыс істеуін және дамуын қамтамасыз етеді, қажет болған жағдайда, жаңа станцияларды және/немесе бекеттерді ашады;

гидрометеорологиялық параметрлерді бақылау әдістеріне қатысты ДМУ/ЮНЕСКО ҮМК-ның халықаралық танылған стандарттарын қолданады, есептеу жүйелерін келісуді және реперлерді таңдауды жүргізеді және басқа да негіз қалаушы қағидаларды белгілейді, теңіздегі және жағалаулардағы станциялар мен бекеттердегі гидрометеорологиялық жұмыстар жөніндегі ұлттық басшылықты келіседі;

دفتر هیئت دولت

Каспий теңізінің жай-күйі туралы ақпаратты жинаудың, сақтау мен таратудың ұлттық жүйелеріне келісілген талаптарды белгілейді;

Каспий теңізінің жай-күйі туралы жалпыланған (режимдік-климаттық) деректерді қамтитын анықтамалық материалдарды дайындайды;

Каспий теңізінің жай-күйіне қатысы бар параметрлерді бақылаудың дерекқорларын жобалайды және қалыптастырады;

Каспий теңізінің жай-күйі туралы ақпаратты бейнелейтін бірыңғай геоақпараттық жүйенің негіздерін әзірлейді;

теңіз деңгейінің әр алуан күні бұрынғы ауытқуларының болжамын қоса алғанда, Каспий теңізінің жай-күйін болжау әдістерін жетілдіреді;

атмосфера мен теңіздің шекаралық қабатындағы ағындарды қоса алғанда, Каспий теңізінің су теңгерімі элементтерін бағалау мен кешенді талдау әдістерін жетілдіреді;

Каспий теңізінің гидрометеорология саласындағы кадрларды оқыту мен олардың біліктілігін арттыру жөніндегі шараларды өзара үйлестіреді.

4-бап

Осы Келісімнің мақсаттарына қол жеткізуге және ережелерін іске асыруға бағытталған Тараптардың қызметін құрылатын, бұдан әрі Комитет деп аталатын Каспий теңізінің гидрометеорологиясы жөніндегі үйлестіру комитеті үйлестіреді.

Комитет:

а) бұдан әрі Бағдарлама деп аталатын Каспий теңізінің гидрометеорологиясы жөніндегі үкіметаралық кешенді бағдарламаны әзірлейді және бекітеді;

б) осы Келісім мен Бағдарламаны іске асыру бойынша Тараптардың күш-жігерін үйлестіреді және біріктіреді;

دفتر هیئت دولت

- c) Тараптарға өз қызметі туралы ақпарат береді;
- d) Тараптардың қарауына осы Келісімнің мақсаттарына қол жеткізу үшін қажетті шараларға қатысты ұсынымдар енгізеді;
- e) Тараптар ҰМГҚ-ларының Каспий теңізінде жұмыс істейтін компаниялармен, сондай-ақ Бағдарламаны іске асыруға және осы Келісімнің мақсаттарына қол жеткізуге мүдделі халықаралық ұйымдармен және бағдарламалармен ынтымақтастығын дамытуға ықпал етеді;
- f) осы Келісімнің ережелерін орындауға байланысты басқа да мәселелерді қарайды;
- g) осы Келісімнің орындалуын тұрақты негізде бақылайды.

5-бап

Әрбір Тарап Комитетке (Тараптардың ҰМГҚ құрамынан) бір-бірден өкіл тағайындайды. Тараптың өкіліне ілесіп Комитет сессияларына сарапшылар мен кеңесшілер бара алады.

Комитеттің шешімдері бірауыздан қабылданады.

Комитеттің төрағасы мен төрағасы орынбасары Тараптар мемлекеттер атауларының ағылшын әліпбилік ретімен ротация қағидаты бойынша Комитет мүшелерінің құрамынан екі жыл мерзімге тағайындалады.

Комитеттің сессиялары Тараптар мемлекеттерінің атауларынан ағылшын әліпбилік ретімен жыл сайын Тараптар мемлекеттерінің бірінің аумағында өткізіледі. Кезектен тыс сессиялар Комитет мүшелерінің бірінің, оның басқа мүшелері қолдаған өтініші бойынша, ұйымдастырылуы мүмкін.

Комитет өз функцияларын орындау үшін Тараптар мемлекеттерінің заңнамасына қайшы келмейтін өз рәсімдеу қағидалары мен қаржылық қағидаларын белгілейді.

Комитеттің ресми тілдері Тараптар мемлекеттерінің мемлекеттік

دفتر هیئت دولت

тілдері, сондай-ақ ағылшын тілі болып табылады. Комитеттің жұмыс тілдері ағылшын және орыс тілдері болып табылады.

Комитет Хатшылығының функцияларын, өкілі Комитет төрағасы болып табылатын, Тараптың ҰМГҚ-сы орындайды.

6-бап

Осы Келісім мен Бағдарламаны іске асырудағы Тараптың қатысуына байланысты шығыстарды әрбір Тарап арнайы келісімдердің негізінде мүдделі халықаралық ұйымдар мен компаниялар бөлген қосымша қаражатты тарта отырып, өз бетінше көтереді.

7-бап

Осы Келісімнің негізінде Тараптар ынтымақтастығы шеңберінде алынған бірлескен жұмыстар нәтижелеріне зияткерлік меншікті қорғау және оған құқықтарды бөлу Тараптар мемлекеттерінің заңнамасына және олардың зияткерлік меншік саласындағы қолданылатын халықаралық шарттар бойынша міндеттемелеріне сәйкес жүзеге асырылады.

8-бап

Осы Келісімнің ережелерін түсіндіру мен қолдануға қатысты Тараптар арасындағы келіспеушіліктер келіссөздер мен консультациялар арқылы шешіледі.

9-бап

Осы Келісімнің ешбір ережесі Каспий теңізінің құқықтық мәртебесі жөніндегі келіссөздер нәтижелерін алдын ала айқындаушы ретінде түсіндірілмейді.

دفتر هیئت دولت

10-бап

Кез келген Тарап Келісімге түзетулер ұсына алады. Мұндай түзетулер Тараптардың бірауыздан шығарған шешімі бойынша қабылданады. Осы Келісімге түзетулер осы Келісімнің 14-бабында көзделген тәртіппен күшіне енеді.

11-бап

Осы Келісімге ешқандай ескертулер жасауға жол берілмейді.

12-бап

Иран Ислам Республикасы осы Келісімнің Депозитарийі болып табылады. Депозитарий Тараптарды осы Келісімнің күшіне ену күні туралы, сондай-ақ оның күшіне енуі үшін қажетті мемлекетшілік рәсімдерді орындағаны туралы тиісті Тараптардан жазбаша хабарландыруларды алғаны туралы ақпарат береді.

13-бап

Осы Келісім жалғыз данада жасалды, ол Депозитарийге сақтауға тапсырылады. Әзербайжан, қазақ, орыс, түрікмен, парсы және ағылшын тілдеріндегі Келісім мәтіндері теңтүпнұсқалы болып табылады. Келіспеушіліктер туындаған жағдайда Тараптар ағылшын тіліндегі мәтінге жүгінеді.

14-бап

Осы Келісім Депозитарий дипломатиялық арналар арқылы Тараптардың оның күшіне енуі үшін қажетті мемлекетшілік рәсімдерді

دفتر هیئت دولت

орындағаны туралы соңғы жазбаша хабарламаны алған күннен бастап тоқсаныншы күні күшіне енеді.

Тараптардың әрқайсысы Депозитарийді бұл туралы хабардар ете отырып, осы Келісімнен шыға алады. Бұл Тарап үшін осы Келісім Депозитарий осындай хабарламаны алған күннен бастап 12 ай өткенге дейін қолданыста болады.

2014 жылғы 29 қыркүйекте Астрахан қаласында жасалды.

Әзербайжан Республикасының Үкіметі үшін

Иран Ислам Республикасының Үкіметі үшін

Қазақстан Республикасының Үкіметі үшін

Ресей Федерациясының Үкіметі үшін

Түрікменстан Үкіметі үшін

دفتر هیئت دولت

**Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası sahəsində
əməkdaşlığa dair
Saziş**

Bundan sonra Tərəflər adlandırılacaq Azərbaycan Respublikası, İran İslam Respublikası, Qazaxıstan Respublikası, Rusiya Federasiyası və Türkmənistanın hökumətləri,

Yaxın və mehriban qonşuluq əlaqələrinin hərtərəfli inkişaf etdirilməsinə çalışaraq,

Xəzər dənizinin unikallığını, onun əhəmiyyətli təbii ehtiyatlarının və iqtisadi potensialının səmərəli istifadə edilməsinin Tərəf dövlətlərin davamlı inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd edərək,

Xəzər dənizinin səviyyəsindəki dövri tərəddüdlərlə şərtlənən xüsusi hidrometeoroloji şəraitin, eləcə də onun hövzəsində təsərrüfat fəaliyyətinin fəallaşmasını, və bu fəaliyyət üzrə hidrometeoroloji xidmətlərə artan tələbatlara cavab vermək üçün Tərəflərin Milli Meteoroloji və Hidroloji Xidmətləri (bundan sonra MMHX) tərəfindən əlavə səylərin tələb edildiyini nəzərə alaraq,

Xəzər dənizinin hidrometeoroloji vəziyyətinə mənfi təsir göstərə biləcək mümkün global və regional iqlim dəyişikliklərinin aspektləri barədə narahatlıq ifadə edərək,

Tərəflərin dövlətləri arasında regional əməkdaşlıq mexanizmi olaraq Xəzər dənizinin dəniz ətraf mühitinin mühafizəsi haqqında Çərçivə Konvensiyasının (Tehran Konvensiyası) əhəmiyyətini qeyd edərək,

Regiondakı iqtisadi, sosial və ekoloji problemlərin həllinin asanlaşdırılması üçün Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə hidrometeoroloji məlumatların əldə olunması və mübadiləsi üzrə regional sistemin yaradılmasının zəruriliyini vurğulayaraq,

Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası sahəsində Tərəflərin səylərinin birləşdirilməsi və sıx əməkdaşlığının təşkil edilməsində qətiyyəti ifadə edərək,

دفتر هیئت دولت

hidrometeorologiya sahəsində digər su məkanlarında, o cümlədən Ümumdünya Meteorologiya Təşkilatının (ÜMT) və UNESCO-nun Hökumətlərarası Okeanoqrafiya Komissiyasının (HOK) dəstəyi ilə həyata keçirilən beynəlxalq əməkdaşlıq təcrübəsini nəzərə alaraq,

aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Hazırkı Sazişin məqsədləri üçün aşağıdakı terminlərdən istifadə olunur:

“Xəzər dənizinin vəziyyəti” – Xəzər dənizində və bura tökülən çayların mənsəblərində bir neçə saatdan bir neçə onilliyədək zaman kəsiyində baş verən fiziki hadisə və prosesləri xarakterizə edən hidrometeoroloji (meteoroloji, okeanoqrafik və hidroloji) parametrlər kompleksi;

“Xəzər dənizinin vəziyyəti üzərində müşahidələr” - Xəzər dənizində və bura tökülən çayların mənsəblərində baş verən fiziki hadisə və prosesləri xarakterizə edən hidrometeoroloji parametrlər kompleksinin ölçülməsi və onun üzərində vizual müşahidələr;

“Müşahidə şəbəkəsi” - Xəzər dənizinin vəziyyətinin stasionar və səyyar (üzən) müşahidə məntəqələri sistemi;

“Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə məlumat” - Xəzər dənizinin vəziyyətinin faktiki (müəyyən zaman kəsiyində bilavasitə müşahidə olunmuş) və ümumiləşdirilmiş (rejim-iqlim) müşahidə məlumatları və proqnozlar;

“Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə məlumatın əldə olunması” - Xəzər dənizinin vəziyyətinin müşahidə edilməsi, ümumiləşdirilmiş (rejim-iqlim) məlumatların və proqnozların əldə edilməsi məqsədilə Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə müşahidə məlumatlarının toplanması və işlənilməsi fəaliyyəti;

“Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə məlumatın əldə olunması və mübadiləsinin regional sistemi” - Xəzər dənizinin vəziyyətinə dair məlumatın nəzərdən keçirilməsi, işlənilməsi və yayılması üçün Tərəflərin dövlətlərinə məxsus olan müşahidə şəbəkələrinin və texniki vasitələrin məcmusu.

دفتر هیئت دولت

Maddə 2

Hazırkı Sazişin məqsədləri dənizdə həyatın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və davamlı şəkildə iqtisadi fəaliyyətin sürətləndirilməsi məqsədilə Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə məlumatın əldə olunması və mübadiləsi üçün kompleks regional sistem yaratmaq və inkişaf etdirməkdir.

Maddə 3

Hazırkı Sazişin məqsədlərinə nail olmaq üçün Tərəflər:

Sahil, ada və çay mənşəb stansiyaları və məntəqələri daxil olan milli müşahidə şəbəkələrinin fəaliyyətini təmin edir, zəruri hallarda yeni stansiyalar və/və ya məntəqələr yaradır;

Hidrometeoroloji parametrlərin müşahidəsində ÜMT/HOK UNESCO standartlarını tətbiq edir, hesabat sistemlərini razılaşdırır, meyarları seçir və digər əsas qaydaları müəyyən edir, dəniz və sahil stansiyalarında və məntəqələrində hidrometeoroloji işlər üzrə milli təlimatları razılaşdırır;

Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə məlumatların toplanması, saxlanması və yayılması üzrə milli sistemlərə dair razılaşdırılmış tələblər müəyyən edir;

Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə məlumat xarakterli ümumiləşdirilmiş (rejim-iqlim) materiallar hazırlayır;

Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə parametrlərin müşahidə məlumatları bazalarını layihələşdirir və formalaşdırır;

Xəzər dənizinin vəziyyəti barədə məlumatı əks etdirən vahid geoinformasiya sisteminin əsaslarını işləyib hazırlayır;

Xəzər dənizinin səviyyəsinin dəyişən zaman kəsiyindəki tərəddüdlərinin proqnozu da daxil olmaqla Xəzər dənizinin vəziyyətinin proqnozu metodlarını təkmilləşdirir;

Atmosferin və dənizin sərhəd qatındakı axınlar da daxil olmaqla, Xəzər dənizinin su balansının tərkib hissələrinin müfəssəl analizi və qiymətləndirilməsi üzrə metodları təkmilləşdirir;

دفتر هیئت دولت

Tərəflər arasında Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası sahəsində maarifləndirmə və kadr hazırlığı üzrə mexanizmləri koordinasiya edir.

Maddə 4

Tərəflərin bu Sazişin məqsədlərinə nail olmaq və müddəalarının həyata keçirilməsinə yönəlmiş fəaliyyətləri Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası üzrə Əlaqələndirmə Komitəsi (bundan sonra Komitə) tərəfindən əlaqələndirilir.

Komitə:

- a) Xəzər dənizinin hidrometeorologiyası üzrə Hökumətlərarası kompleks Proqramı (bundan sonra Proqram) işləyib hazırlayır və qəbul edir;
- b) Tərəflərin bu Sazişin və Proqramın həyata keçirilməsi üzrə səylərini koordinasiya edir və birləşdirir;
- c) Tərəfləri öz fəaliyyəti barədə məlumatlandırır;
- d) Bu Sazişin məqsədlərinə nail olmaq üçün tələb olunan tədbirlərə dair tövsiyələri Tərəflərin baxılmasına təqdim edir;
- e) Tərəflərin MMHX-ları və Xəzər dənizində fəaliyyət göstərən şirkətlər, eləcə də bu Sazişin məqsədlərinə nail olmaq üçün Proqramın həyata keçirilməsində maraqlı olan beynəlxalq təşkilatlar və proqramların əməkdaşlığına yardım göstərir;
- f) Bu Sazişin müddəalarının yerinə yetirilməsi ilə bağlı digər məsələləri nəzərdən keçirir;
- g) Bu Sazişin həyata keçirilməsini daimi olaraq nəzarətdə saxlayır;

Maddə 5

Hər bir Tərəf Komitəyə bir nümayəndə (Tərəflərin MMHX heyətindən) təyin edir. Tərəflərin nümayəndəsi sessiyalarda ekspertlər və məsləhətçilərlə müşayiət oluna bilər.

Komitənin qərarları yekdilliklə qəbul edilir.

دفتر هیئت دولت

Komitənin Sədri və Sədr mülavini Tərəflərin Dövlət adlarının ingilis dilinin əlifba sırasına uyğun olaraq rotasiya əsasında iki illik müddətə təyin edilir.

Komitənin illik sessiyaları Tərəflərin Dövlətlərinin adlarının ingilis dilinin əlifba sırasına uyğun olaraq rotasiya əsasında keçirilir.

Növbədənənar sessiyalar Komitənin bir üzvünün xahişi və onun digər üzvlərinin dəstəyi ilə təşkil oluna bilər.

Komitə öz funksiyalarını yerinə yetirmək üçün, Tərəflərin qanunvericiliyinə zidd olmayan prosedur və maliyyə qaydalarını qəbul edir.

Komitənin rəsmi dilləri Tərəflərin rəsmi dilləri, eləcə də ingilis dilidir. İşçi dillər rus və ingilis dilləridir.

Komitənin Katibliyi funksiyalarını nümayəndəsi Komitəyə sədrlik edən Tərəfin MMHX-si yerinə yetirir.

Madde 6

Hazırkı Sazişin və Proqramın həyata keçirilməsində Tərəflərin iştirakı ilə bağlı xərclər hər bir Tərəfin özünün, həmçinin əldə olunmuş xüsusi razılaşmalar əsasında maraqlı beynəlxalq təşkilatlar və şirkətlər tərəfindən ayrılmış əlavə fondlar hesabına ödənilir.

Madde 7

Hazırkı Saziş əsasında Tərəflərin əməkdaşlığı çərçivəsində əldə edilən birgə işin nəticələrinə dair əqli mülkiyyət hüquqlarının mühafizəsi və bölüşdürülməsi Tərəflərin dövlətlərinin mövcud qanunvericiliyinə və əqli mülkiyyət sahəsində tətbiq olunan beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn öhdəliklərinə əsasən həyata keçirilir.

Madde 8

Hazırkı Sazişin müddələrinin təfsiri və tətbiqi zamanı yaranan mübahisələr danışıqlar və məsləhətləşmələr yolu ilə həll edilir.

دفتر هیئت دولت

Maddə 9

Hazırkı Sazişin heç bir bəndi Xəzər dənizinin hüquqi statusu ilə bağlı danışıqların nəticələrini əvvəlcədən müəyyən edən müddəa kimi təfsir edilə bilməz.

Maddə 10

Hər bir Tərəf bu Sazişə düzəlişlər təklif edə bilər. Belə düzəlişlər Tərəflərin yekdil qərarı ilə qəbul edilir. Bu Sazişə edilən düzəlişlər hazırkı Sazişin 14-cü Maddəsinə uyğun olaraq qüvvəyə minir.

Maddə 11

Hazırkı Sazişə heç bir qeyd-şərt irəli sürülə bilməz.

Maddə 12

Hazırkı Sazişin depozitarisi İran İslam Respublikasıdır. Depozitari Tərəfləri hazırkı Sazişin qüvvəyə minməsi barədə məlumatlandırır, eyni zamanda müvafiq ölkələrin bu Sazişin qüvvəyə minməsi ilə bağlı dövlətdaxili prosedurların tamamlanması barədə yazılı bildirişinin qəbul edildiyini təsdiq edir.

Maddə 13

Hazırkı Saziş yeganə nüsxədə tərtib edilir və Depozitariyə saxlanca verilir. Bu Sazişin Azərbaycan, fars, ingilis, qazax, rus və türkmən dillərində olan mətnləri bərabər autentikdir. Fikir ayrılığı yarandıqı təqdirdə Tərəflər ingilis dilindəki mətnə istinad edəcəklər.

دفتر هیئت دولت

Maddə 14

Hazırkı Saziş onun qüvvəyə minməsi üçün tələb olunan dövlətdaxili prosedurların həyata keçirildiyi barədə Tərəflərin sonuncu yazılı bildirişinin diplomatik kanallar vasitəsilə alınmasından sonrakı doxsanıncı gün qüvvəyə minir.

Tərəflərdən hər biri Depozitariyə məlumat verərək bu Sazişdən çıxıb bilər. Bu Saziş həmin Tərəf üçün belə yazılı bildirişin Depozitari tərəfindən alındığı tarixdən sonra 12 ay ərzində qüvvədə qalır.

Həştərxan şəhərində, 29 sentyabr 2014-cü il tarixində imzalanmışdır.

Azərbaycan Respublikası Hökuməti adından

İran İslam Respublikası Hökuməti adından

Qazaxıstan Respublikası Hökuməti adından

Rusiya Federasiyası Hökuməti adından

Türkmənistan Hökuməti adından

دفتر هیئت دولت

**Hazar deňziniň gidrometeorologiyasy babatda
hyzmatdaşlyk etmek hakynda
YLALAŞYK**

Mundan beýläk Taraplar diýlip atlandyrylýan Azerbaýjan Respublikasynyň, Eýran Yslam Respublikasynyň, Gazagystan Respublikasynyň, Russiýa Federasiýasynyň, Türkmenistanyň Hökümetleri,

dostlukly hoşniýetli goňsuçylyk gatnaşyklaryny hemmetaraplaýyn ösdürmäge çalyşmaktan ugur alyp;

Hazar deňziniň tebigy toplumynyň seýrek duş gelyändigini, onuň ep-esli tebigy-serişde we ykdysady mümkinçiligini, ony rejeli peýdalanmagyň Taraplaryň döwletlerini dumukly ösdürmek üçin aýratyn möhüm ähmiýete eýedigini belläp;

Hazar deňziniň derejesiniň yzygiderli üýtgäp durýandygy bilen bagly aýratyn gidrometeorologik şertlerini, şeýle hem onuň sebitinde hojalyk işiniň işjeňleşdirilmegini, onuň bu işi gidrometeorologik taýdan üpjün etmekde artýan talaplary üpjün etmek üçin Taraplaryň milli metrologik we gidrologik gulluklaryndan (mundan beýläk – MMGG) goşmaça tagallalary talap edýändigini nazara alyp;

Hazar deňziniň ýagdaýyna ýaramaz täsir edip biljek howanyň ählumumy we sebitde üýtgemeginiň mümkinçilikleri bilen baglanyşykly ynjalyksyzlyk bildirip;

Taraplaryň döwletleriniň arasynda hyzmatdaşlygy ösdürmegiň gurallarynyň biri hökmünde Hazar deňziniň deňiz gurşawyny goramak boýunça Çarçuwaly Konwensiýanyň (Tähran Konwensiýasynyň) ähmiýetini belläp;

bu sebitde ekologik, ykdysady we durmuş meseleleriniň çözülmegini üpjün etmek üçin Hazar deňziniň ýagdaýy hakynda gidrometeorologik maglumaty almagyň we alyşmagyň sebit ulgamyny döretmegiň we ösdürmegiň möhümdigini nygtap;

Hazar deňziniň gidrometeorologiyasy babatda Taraplaryň tagallalaryny birleşdirmek we ysnyşykly hyzmatdaşlygy guramak barada aýgytly karara gelendigini aňladyp;

دفتر هیئت دولت

ÝUNESKO-nyň Bütindünyä Meteorologiýa Guramasynyň (BMG) we Hökümetara Okeanografik Komissiyasynyň (HOK) goldamagynda amala aşyrylýan bilen birlikde beýleki suw giňişliklerinde gidrometeorologiýa babatda halkara hyzmatdaşlygynyň tejribesini nazara alyp, aşakdakylar hakynda ylalaşdylar:

1-nji madda

Şu Ylalaşygyň maksatlary üçin aşakdaky adalgalar ulanylýar:

«Hazar deňziniň ýagdaýy» – Hazar deňzinde we birmäçe sagatdan birmäçe onýyllyklara çenli wagtlaýyn ölçegleriň diapazonynda oňa guýýan derýalaryň aýagynda bolup geçýän fiziki hadysalary we ýagdaýlary häsiýetlendirýän gidrometeorologik (meteorologik, okeanografik we gidrologik) parametrleriň toplумы;

«Hazar deňziniň ýagdaýyna gözegçilik etmek» - Hazar deňzinde we oňa akýan derýalaryň aýagynda bolup geçýän fiziki hadysalary we ýagdaýlary häsiýetlendirýän gidrometeorologik parametrleriň toplumyna ölçegler we syn etmeler;

«Syn ediş ulgamy» – Hazar deňziniň ýagdaýyna syn etmeleriň hemişelik we göçme (ýüzüji) deňiz nokatlarynyň ulgamy;

«Hazar deňziniň ýagdaýy hakynda maglumat» – Hazar deňziniň ýagdaýyna syn etmeleriň we çaklamalaryň hakyky (wagtyň belli bir pursadynda gönüden-göni ölçelen) we umumylaşdyrylan (düzgün-klimat) maglumatlary;

«Hazar deňziniň ýagdaýy hakynda maglumat almak» – Hazar deňziniň ýagdaýyna syn etmek, Hazar deňziniň ýagdaýynyň umumylaşdyrylan (düzgün-klimat) maglumatlaryny we çaklamalaryny almak maksady bilen, syn etmeleriň maglumatlaryny ýygnamak we işläp taýýarlamak boýunça iş;

«Hazar deňziniň ýagdaýy hakynda maglumat almagyň we alyşmagyň sebit ulgamy» - Taraplaryň döwletlerine degişli Hazar deňziniň ýagdaýy hakynda syn etmegiň, maglumaty işläp taýýarlamagyň we ýaýratmagyň syn ediş ulgamlarynyň we tehniki serişdeleriniň jemi.

دفتر هیئت دولت

2-nji madda

Şu Ylalaşygyň maksatlary deňizde ýaşayyş howpsuzlygyny we ykdysady işiň durmukly ösüşini üpjün etmegiň bähbitlerine Hazar deňziniň ýagdaýy hakynda maglumaty almagyň we alyşmagyň toplumlaýyn sebit ulgamyny döretmek we ösdürmek bolup durýar.

3-nji madda

Şu Ylalaşygyň maksatlaryna ýetmegiň bähbitlerine Taraplar:

kenar, ada we derýalaryň aýagynyň stansiýalaryny we nokatlaryny öz içine alýan milli syn ediş ulgamlarynyň işlemegini we ösüşini üpjün edýärler, zerur mahalynda täze stansiýalary we/ýa-da nokatlary açýarlar;

gidrometeorologik parametrlere syn etmeleriň usullary babatda ÝUNESKO-nyň BMG/HOK-nyň halkara ykrar edilen standartlaryny ulanýarlar, hasaplamagyň ulgamlarynyň ylalaşylmagyny hem-de reperleriň seçilip alynmagyny geçirýärler we esas goýujy beýleki kadalary belleýärler, deňiz we kenar stansiýalarynda hem-de nokatlarynda gidrometeorologik işler boýunça milli ýolbaşçylygy ylalaşýarlar;

Hazar deňziniň ýagdaýy hakynda maglumaty ýygnamagyň, saklamagyň we ýaýratmagyň milli ulgamlaryna bolan ylalaşylan talaplary belleýärler;

Hazar deňziniň ýagdaýy hakynda umumylaşdyrylan (düzgün-klimat) maglumatlary özünde saklaýan maglumatnama materiallaryny taýýarlaýarlar;

Hazar deňziniň ýagdaýyna gatnaşygy bolan parametrlere syn etmeleriň maglumatlar binýadyny taslaýarlar we döredýärler;

Hazar deňziniň ýagdaýy hakyndaky maglumat berýän ýeke-täk geomaglumat ulgamynyň esaslaryny işläp taýýarlaýarlar;

Hazar deňziniň dürli öňünden üýtgemeleriniň çaklamasy bilen, deňziň ýagdaýyny çaklamak usullaryny kämilleşdirýärler;

atmosferanyň we deňziň serhet gatlagynda akymlar bilen birlikde, Hazar deňziniň suw möçberiniň elementlerine baha bermegiň we toplumlaýyn seljermegiň usullaryny kämilleşdirýärler;

Hazar deňziniň gidrometeorologiýasy babatda işgärleri okatmak we olaryň hünärini ýokarlandyrmak boýunça öz arasynda çäreleri utgaşdyrýarlar.

4-nji madda

Taraplaryň şu Ylalaşygyň maksatlaryna ýetnäge we düzgünlerini durmuşa geçirmäge gönükdirilen işi Hazar deňziniň gidrometeorologiyasy baradaky Utgaşdyryjy komitet tarapyndan esaslandyrylýan, mundan beýläk Komitet diýlip atlandyrylýan Komitet tarapyndan utgaşdyrylýar.

Komitet:

a) mundan beýläk Maksatnama diýlip atlandyrylýan, Hazar deňziniň gidrometeorologiyasy baradaky Hökümetara toplumlaryň maksatnamasyny işläp taýýarlaýar we tassyklaýar;

b) şu Ylalaşygy we Maksatnamany durmuşa geçirmek boýunça Taraplaryň tagallalaryny utgaşdyrýar we birleşdirýär;

ç) Taraplara öz işi hakynda habar berýär;

d) şu Ylalaşygyň maksatlaryna ýetmek üçin zerur bolan çäreler babatdaky teklipleri Taraplaryň garamagyna girizýär;

e) Hazar deňzinde işleýän kompaniýalar bilen, şeýle hem Maksatnamanyň durmuşa geçirilmegine we şu Ylalaşygyň maksatlaryna ýetilmegine gyzyklanma bildirýän halkara guramalary we maksatnamalary bilen Taraplaryň MMGG-niň hyzmatdaşlygynyň ösdürilmegine ýardam edýär;

f) şu Ylalaşygyň düzgünlerini ýerine ýetirmek bilen bagly beýleki meselelere garaýar;

g) hemişelik esasyda şu Ylalaşygyň ýerine ýetirilişine gözegçilik edýär.

5-nji madda

Her bir Tarap Komitetde bir wekilden (Taraplaryň MMGG-niň düzüminden) belleýär. Komitetiň mejlislerinde Tarapyň wekiliniň ýanynda bilermenler we geňeşçiler bolup biler.

Komitetiň kararlary biragyzdan kabul edilýär.

Komitetiň başlygy we başlygynyň orunbasary Taraplaryň döwletleriniň atlarynyň iňlis elipbiýiniň tertibinde çalyşmak ýörelgesi boýunça iki ýyl möhlet bilen belleniýär.

دفتر هیئت دولت

Komitetiň mejlisleri Taraplaryň döwletleriniň iňlis elipbiýiniň atларыnyň tertibinde, Taraplaryň döwletlerinden biriniň çäginde her ýyl geçirilýär. Nobatdan daşary mejlisler onuň agzalarynyň biriniň Komitetiň galan agzalary tarapyndan goldanylan haýysy boýunça guralyp bilner.

Öz wezipelerini ýerine ýetirmek üçin Komitet Taraplaryň döwletleriniň kanunçylygyna ters gelmeýän, özüniň amal kadalaryny we maliýe kadalaryny belleýär.

Komitetiň resmi dilleri Taraplaryň döwletleriniň döwlet dilleridir, şeýle hem iňlis dilidir. Komitetiň iş dilleri iňlis we rus dilleridir.

Komitetiň Kätipliginiň wezipelerini Taraplaryň MMGG ýerine ýetirýär, onuň wekili Komitetiň başlygy bolup durýar.

6-njy madda

Tarapyň şu Ylalaşygyň we Maksatnamanyň durmuşa geçirilmegine gatnaşmagy bilen bagly çykdaýlary her bir Tarap ýörite ylalaşyklaryň esasynda, gyzyklanýan halkara guramalary we kompaniýalary tarapyndan bölünip berilýän goşmaça serişdeleri çekmek bilen özbaşdak çekýär.

7-nji madda

Şu Ylalaşygyň esasynda Taraplaryň hyzmatdaşlyk etmeginiň çäklerinde alnan bilelikdäki işleriň netijeleri üçin aň-bilim eýeçilik hukuklaryny goramak we paýlamak Taraplaryň döwletleriniň kanunçylygyna we aň-bilim eýeçiligi babatda ulanylýan halkara şertnamalary boýunça olaryň borçnamalaryna laýyklykda amala aşyrylýar.

8-nji madda

Taraplaryň arasyndaky şu Ylalaşygyň düzgünlerini düşündirmäge we ulanmaga degişli çaprazlyklar gepleşikler we geňeşmeler arkaly çözülýär.

دفتريته دولت

9-njy madda

Şu Ylalaşygyň hiç bir düzgünleri Hazar deňziniň hukuk ýagdaýy boýunça gepleşikleriniň önünden kesgitlenilýän netijesi hökmünde düşündirilmeýär.

10-njy madda

Islendik Tarap Ylalaşyga düzedişleri teklipläp edip biler. Şeýle düzedişler Taraplaryň biragyzdan çözügi boýunça kabul edilýär. Şu Ylalaşyga düzedişler şu Ylalaşygyň 14-nji maddasynda göz önünde tutulan tertipde güýje girýär.

11-nji madda

Şu Ylalaşygy hiç zat bilen şertlendirmäge ýol berilmeýär.

12-nji madda

Eýran Yslam Respublikasy şu Ylalaşygyň Depozitarişi bolup durýar. Depozitariý şu Ylalaşygyň güýje giren senesi hakynda, şeýle hem onuň güýje girmegi üçin zerur bolan içerki döwlet amallarynyň ýerine ýetirilişi hakynda degişli Taraplardan ýazmaça habarnamalaryň alnandygy hakynda Taraplara habar berýär.

13-nji madda

Şu Ylalaşyk ýeke-täk nusgada düzüldi, ol saklamak üçin Depozitariýe tabşyrylýar. Ylalaşygyň azərbayjan, gazak, rus, türkmen, pars we iňlis dillerindäki ýazgylary birmeňzeş bolup durýarlar. Çaprazlyklar ýüze çykan mahaly Taraplar iňlis dilindäki ýazga ýüzlenýärler.

14-nji madda

Şu Ylalaşyk onuň güýje girmegi üçin zerur bolan içerki döwlet amallaryny Taraplaryň ýerine ýetirişi hakynda diplomatik ýollar boýunça soňky ýazmaça habarnamanyň Depozitariý tarapyndan alnan senesinden başlap, togsanynjy günde güýje girýär.

Taraplaryň her biri bu hakda Depozitariýe habar berip, şu Ylalaşykdan

دفتر هیئت دولت

СОГЛАШЕНИЕ
о сотрудничестве в области гидрометеорологии
Каспийского моря

Правительства Азербайджанской Республики, Исламской Республики Иран, Республики Казахстан, Российской Федерации, Туркменистана, именуемые далее Сторонами,

исходя из стремления всесторонне развивать дружеские добрососедские отношения;

отмечая уникальность природного комплекса Каспийского моря, его значительный природно-ресурсный и экономический потенциал, рациональное использование которого имеет исключительно важное значение для устойчивого развития государств Сторон;

принимая во внимание особые гидрометеорологические условия Каспийского моря, обусловленные периодическими колебаниями его уровня, а также активизацию хозяйственной деятельности в его бассейне, которая требует дополнительных усилий от национальных метеорологических и гидрологических служб (далее – НМГС) Сторон для обеспечения возрастающих потребностей в гидрометеорологическом обеспечении этой деятельности;

выражая обеспокоенность в связи с возможными глобальными и региональными изменениями климата, которые могут негативно сказываться на состоянии Каспийского моря;

отмечая значимость Рамочной Конвенции по защите морской среды Каспийского моря (Тегеранская Конвенция), как одного из механизмов развития сотрудничества между государствами Сторон;

подчеркивая необходимость создания и развития региональной системы получения и обмена гидрометеорологической информацией

دفتر هیئت دولت

национальные руководства по гидрометеорологическим работам на морских и береговых станциях и постах;

устанавливают согласованные требования к национальным системам сбора, хранения и распространения информации о состоянии Каспийского моря;

готовят справочные материалы, содержащие обобщенные (режимно-климатические) данные о состоянии Каспийского моря;

проектируют и формируют базы данных наблюдений за параметрами, имеющими отношение к состоянию Каспийского моря;

разрабатывают основы единой геоинформационной системы, отображающей информацию о состоянии Каспийского моря;

совершенствуют методы прогноза состояния Каспийского моря, включая прогноз колебаний уровня моря различной заблаговременности;

совершенствуют методы оценки и комплексного анализа элементов водного баланса Каспийского моря, включая потоки в пограничном слое атмосферы и моря;

координируют между собой меры по обучению и повышению квалификации кадров в области гидрометеорологии Каспийского моря.

Статья 4

Деятельность Сторон, направленная на достижение целей и реализацию положений настоящего Соглашения, координируется учреждаемым Координационным комитетом по гидрометеорологии Каспийского моря, именуемым далее Комитетом.

Комитет:

а) разрабатывает и утверждает Межправительственную комплексную программу по гидрометеорологии Каспийского моря, именуемую далее Программой;

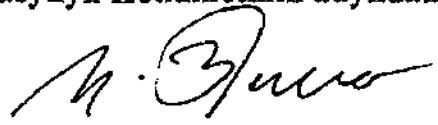
б) координирует и объединяет усилия Сторон по реализации настоящего Соглашения и Программы;

دفتر هیئت دولت

çykyp biler. Bu Tarap üçin şu Ylalaşyk şeýle habarnamanyň Depozitariý tarapyndan alnan senesinden başlap, 12 aýyň geçmegine çenli hereket eder.

Astrahan şäherinde 2014-nji ýylyň 29-njy sentýabrynda amal edildi.

Azerbaýjan Respublikasynyň Hökümetiniň adyndan

Eýran Yslam Respublikasynyň Hökümetiniň adyndan

Gazagystan Respublikasynyň Hökümetiniň adyndan

Russiýa Federasiýasynyň Hökümetiniň adyndan

Türkmenistanyň Hökümetiniň adyndan

دفتر هیئت دولت

о состоянии Каспийского моря для обеспечения решения экологических, экономических и социальных проблем в этом регионе;

выражая решимость объединить усилия и организовать тесное сотрудничество Сторон в области гидрометеорологии Каспийского моря;

принимая во внимание опыт международного сотрудничества в области гидрометеорологии на других водных пространствах, в том числе осуществляемого при поддержке Всемирной Метеорологической Организации (ВМО) и Межправительственной Океанографической Комиссии (МОК) ЮНЕСКО,

согласились о нижеследующем:

Статья 1

Для целей настоящего Соглашения применяются следующие термины:

«Состояние Каспийского моря» – комплекс гидрометеорологических (метеорологических, океанографических и гидрологических) параметров, характеризующих физические явления и процессы, происходящие в Каспийском море и устьях впадающих в него рек в диапазоне временных масштабов от нескольких часов до нескольких десятилетий;

«Наблюдения за состоянием Каспийского моря» – измерения и визуальные наблюдения за комплексом гидрометеорологических параметров, характеризующих физические явления и процессы, происходящие в Каспийском море и устьях впадающих в него рек;

«Наблюдательная сеть» – система стационарных и подвижных (плавающих) морских пунктов наблюдений за состоянием Каспийского моря;

«Информация о состоянии Каспийского моря» – фактические (непосредственно измеренные в определенный момент времени) и обобщенные (режимно-климатические) данные наблюдений и прогнозы состояния Каспийского моря;

دفتر هیئت دولت

«Получение информации о состоянии Каспийского моря» – деятельность по наблюдению за состоянием Каспийского моря, сбору и обработке данных наблюдений с целью получения обобщенных (режимно-климатических) данных и прогнозов состояния Каспийского моря;

«Региональная система получения и обмена информацией о состоянии Каспийского моря» – совокупность наблюдательных сетей и технических средств наблюдения, обработки и распространения информации о состоянии Каспийского моря, принадлежащих государствам Сторон.

Статья 2

Целями настоящего Соглашения являются создание и развитие комплексной региональной системы получения и обмена информацией о состоянии Каспийского моря в интересах обеспечения безопасности жизнедеятельности и устойчивого развития экономической деятельности на море.

Статья 3

В интересах достижения целей настоящего Соглашения Стороны:
обеспечивают функционирование и развитие национальных наблюдательных сетей, включающих береговые, островные и устьевые станции и посты, открывают в случае необходимости новые станции и/или посты;

применяют международно-признанные стандарты ВМО/МОК ЮНЕСКО в отношении методов наблюдений за гидрометеорологическими параметрами, проводят согласование систем отчета и выбор реперов и устанавливают другие основополагающие правила, согласуют

دفتر هیئت دولت

- с) информирует Стороны о своей деятельности;
- д) вносит на рассмотрение Сторон рекомендации в отношении мер, необходимых для достижения целей настоящего Соглашения;
- е) способствует развитию сотрудничества НМГС Сторон с компаниями, работающими на Каспийском море, а также с международными организациями и программами, заинтересованными в реализации Программы и в достижении целей настоящего Соглашения;
- ф) рассматривает другие вопросы, связанные с выполнением положений настоящего Соглашения;
- г) контролирует выполнение настоящего Соглашения на постоянной основе.

Статья 5

Каждая Сторона назначает в Комитет по одному представителю (из состава НМГС Сторон). Представителя Стороны на сессиях Комитета могут сопровождать эксперты и советники.

Решения Комитета принимаются единогласно.

Председатель и заместитель председателя Комитета назначаются сроком на два года по принципу ротации в порядке английского алфавита названий государств Сторон.

Сессии Комитета проводятся ежегодно на территории одного из государств Сторон в порядке английского алфавита названий государств Сторон. Внеочередные сессии могут быть организованы по просьбе одного из членов Комитета, поддержанной остальными его членами.

Для выполнения своих функций Комитет устанавливает собственные правила процедуры и финансовые правила, не противоречащие законодательству государств Сторон.

Официальными языками Комитета являются государственные языки государств Сторон, а также английский язык. Рабочими языками Комитета являются английский и русский языки.

دفتر هیئت دولت

Функции Секретариата Комитета выполняет НМГС Стороны, представитель которой является Председателем Комитета.

Статья 6

Расходы, связанные с участием Стороны в реализации настоящего Соглашения и Программы, несет каждая Сторона самостоятельно с привлечением дополнительных средств, выделяемых заинтересованными международными организациями и компаниями на основе специальных соглашений.

Статья 7

Охрана и распределение прав интеллектуальной собственности на результаты совместных работ, полученные в рамках сотрудничества Сторон на основе настоящего Соглашения, осуществляется в соответствии с законодательством государств Сторон и их обязательствами по применимым международным договорам в области интеллектуальной собственности.

Статья 8

Разногласия между Сторонами относительно толкования и применения положений настоящего Соглашения разрешаются путем переговоров и консультаций.

Статья 9

Никакие положения настоящего Соглашения не интерпретируются как предопределяющие результат переговоров по правовому статусу Каспийского моря.

دفتر هیئت دولت

Статья 10

Любая Сторона может предложить поправки к Соглашению. Такие поправки принимаются по единогласному решению Сторон. Поправки к настоящему Соглашению вступают в силу в порядке, предусмотренном статьей 14 настоящего Соглашения.

Статья 11

Никакие оговорки к настоящему Соглашению не допускаются.

Статья 12

Исламская Республика Иран является Депозитарием настоящего Соглашения. Депозитарий информирует Стороны о дате вступления в силу настоящего Соглашения, а также о получении письменных уведомлений от соответствующих Сторон о выполнении внутригосударственных процедур, необходимых для его вступления в силу.

Статья 13

Настоящее Соглашение составлено в единственном экземпляре, который сдается на хранение Депозитарию. Тексты Соглашения на азербайджанском, казахском, русском, туркменском, фарси и английском языках являются равно аутентичными. В случае возникновения разногласий Стороны обращаются к тексту на английском языке.

دفتر هیئت دولت

Статья 14

Настоящее Соглашение вступает в силу на девяностый день с даты получения Депозитарием по дипломатическим каналам последнего письменного уведомления о выполнении Сторонами внутритосударственных процедур, необходимых для его вступления в силу.

Каждая из Сторон может выйти из настоящего Соглашения, уведомив об этом Депозитария. Для этой Стороны настоящее Соглашение будет действовать до истечения 12 месяцев с даты получения Депозитарием такого уведомления.

Совершено в городе Астрахани 29 сентября 2014 года.

За Правительство Азербайджанской Республики

За Правительство Исламской Республики Иран

За Правительство Республики Казахстан

За Правительство Российской Федерации

За Правительство Туркменистана

دفتر هیئت دولت

